

ELA+ MOND D'ENERGEIA: referat sur dalla mobilitad electrica

Ena regiun da pionier per e-mobilitad?

pb. Egn digls quatter partenaris gronds dad ela+ mond d'energeia è dasperas Uffer SA, ewz e la scol'ota IBW anc igl Parc Ela. Chel veva organiso per gievgia passada en avantmezde da referats. Igls treis referents Holger Wahl digl Club dad electromobils Svizra, Severino Schmid digl ewz e Christ-Andri Hassler an referia an connex cugls divers aspects dalla e-mobilitad.

Dieter Müller, igl magnafatschenta digl Parc Ela ò benevento igls interessents pigl avantmezde da referats. El ò er declaro scu tgi igl ela+ mond d'energeia sa cumpona, tge activitads e tge fegnameiras tgi el ò. Er cun la e-mobilitad ins less far en pass anavant e schi pussebel davantar ena regiun da pionier. Avant en onn è neida realisada a Savognin ena exposiziun dad e-mobils e chella vegia musso tgi seia do en grond svilup igls davos onns. Ossa vignan planget tot las marcas dad autos ed offereschon mobils electronics. Er schi Tesla è anc oz igl producent principal e lour autos on la pi gronda prestaziun. Per la regiun digl Parc Ela seia er fitg impurtant tgi las battareias dad e-mobils vignan cargedas cun energeia regenerabla.

Pussebladad per chels tgi vottan

Holger Wahl metta betg an dumonda, schi igl avigneir totga agls e-mobils. Chels seian gio cò e las cefras da vendita èn impressiu-nontas. Antras la concorrenza da ple u manc tot las marcas grondas vignan igls products er pi spert ed an miglra qualitat. Igl 2018 davigl an Svizra 4,8 miu. autos. Da chels eran 395 413 e-mobils. Chegl èn 8,35%. Damais anc betg chella massa, schi tot igls autos tgi fon emissiuns da CO₂ vessan da neir ramplazzos anfignen igl 2050 antras e-mobils. Ma i vo planget vers igls 19% ed igl domber è tuttegna carschia per 4,5% digl 2017 tigl 2018. Schi ins vot p.ex. sa mussar scu regiun da pionier per e-mobils ainten ena regiun turistica, alloura valigl da porscher indrezs per carger. Holger Wahl ò declaro noua tgi fò senn da metter ena staziun per carger, tge tgi dovra tot e scu tg'ins duess finantzgier. Senn fetschigl lò noua tgi igl cliaint stat pi dei. Sur notg ainten hotels, tar ustareias e supermartgeas, tar pendicularas ed an general noua tgi igl giast stat aglmanc en pèr ouras. Igl indrez per carger stoptga esser schi ferm tgi tot chels tgi vottan carger saptgan er far

Igls referents Christ-Andri Hassler, magnafatschenta da Hassler Energia, Holger Wahl digl Club dad e-mobils dalla Svizra, Dieter Müller, magnafatschenta Parc Ela e Severino Schmid digl ewz.

chegl. Igl migler seia dad aver en local cun ena schliaziun da cloud per far giu chint.

Dalla tecnica annò seia ossa gio schinavant tgi igl contact per carger è per gronda part unifitgia. Aglmanc an Europa. Da prancepi dattigl dus modas tecnicas per carger. La pi sperta cun current cuntinuo tgi è pi tgera, ma er pi sperta e chels cun current alternont pi planga e pi bungmartgeda tgi è pi adattada scu staziun da carger privata.

Scu regiun turistica duessan la staziuns per carger esser signeidas ed er esser marcadas aint igl internet. I detta gio en'adressa «chargehotels.ch» e perchegl seia impurtant per travagls gastronomics dad esser preschaints lò. I detta per hotels cun staziun da carger gio oz daples puncts ainten la valetaziun digl hotel.

I dat er sustign

En indrez per carger la battareia digl e-mobil costa tranter 500.- fr. e 15 000.- fr. Igls extremis èn propa la pi bungmartgeda cun mancanzas e pac coz da veta e las pi tgeras èn alloura luxuriousas. Ma tranter 1500.- e 3500.- fr. èn cumpiglias tot igls models sufficiaints schibagn per current cuntinuo ed er per current alternont. Severino Schmid digl ewz, igl sagond referent ò preschento la rolla digl furnitur da current an connex cun l'energeia pigls e-mobils. Scu tgi dat contribuziuns per sanaziuns energeticas digl ewz, uscheia dattigl er contribuziuns per l'infrastructura da

carger las battareias dad e-mobils. Chella pò esser tar staziuns da carger sainza management anfignen 40% digls costs e cun management anfignen 60%. Chegl vala per staziuns privatas. Premissa per neir an regress dallas contribuziuns è tgi igl current seia dad energeias regenerablas, tgi detta en schinumno «open charge point», damais noua tgi vign registro igl current. Pinavant ins stò s'obliier da far funcziunar la staziun aglmanc seis onns e far la dumonda avant tgi far la construcziun.

Er per staziuns da carger publicas dattigl sustign, scu tgi Severino Schmid ò explitgia. Lò vign contribuia anfignen 40% ve digls costs per staziuns cun current alternont e 60% cun current cuntinuo.

Christ-Andri Hassler, igl magnafatschenta da Hassler Energia ò scu terz referent preschento las pussebladads dad integrar energeia solara per las staziuns da carger e-mobils. I dat en bung muteiv persiva, essend tgi ella è bungmartgeda. Per aver avant mang l'energeia cura tgi ins dovra ella stò chegl succeder an cunbinaziun cun current dalla reit. «I dovra ena schliaziun digitala tgi è dinamica e sa regla sasez», ò managea Christ-Andri Hassler. Chegl seia er en avantatg dall'energeia solara, da saveir nizigier gist lò, noua tgi ins dovra ella. Er per staziuns da carger ed er per battareias. Chegl tgi renda pero betg seia dad accumular energeia solara, essend tgi chel current è pi bung martgea.